

BÁO CÁO TỔNG KẾT THỰC THI PHÁP LUẬT PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI CỦA VIỆT NAM

Phạm Châu Giang

**Phòng Điều tra các vụ kiện phòng vệ thương mại
Cục Quản lý cạnh tranh – Bộ Công Thương**

Hà Nội, ngày 02 tháng 6 năm 2016

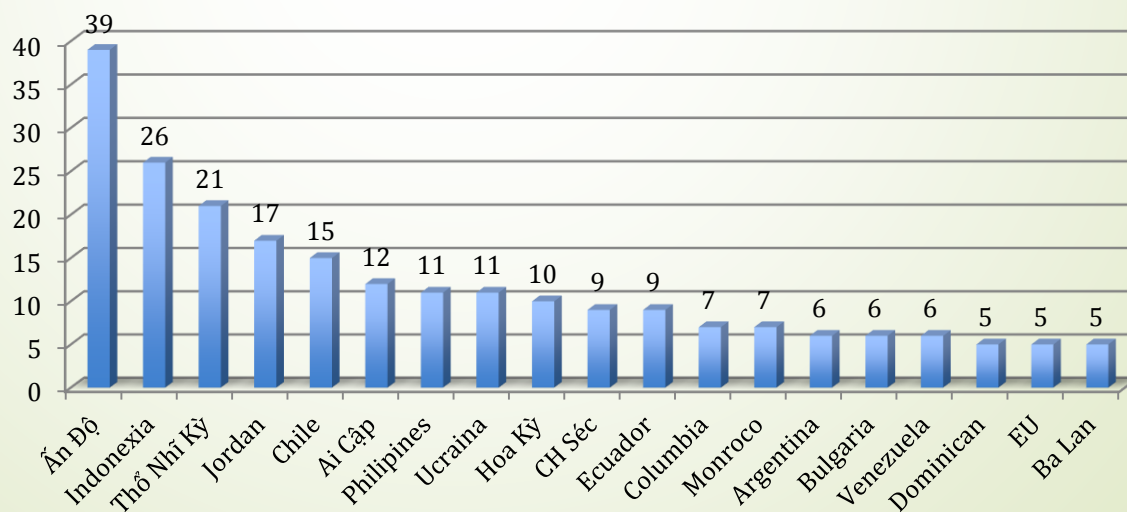
NỘI DUNG

- ➡ THỰC TRẠNG VÀ XU HƯỚNG ÁP DỤNG PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI TRÊN THẾ GIỚI
- ➡ PHÁP LUẬT PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI VIỆT NAM
- ➡ ĐỀ XUẤT MỘT SỐ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT

I. THỰC TRẠNG VÀ XU HƯỚNG ÁP DỤNG PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI TRÊN THẾ GIỚI

➤ Biện pháp tự vệ

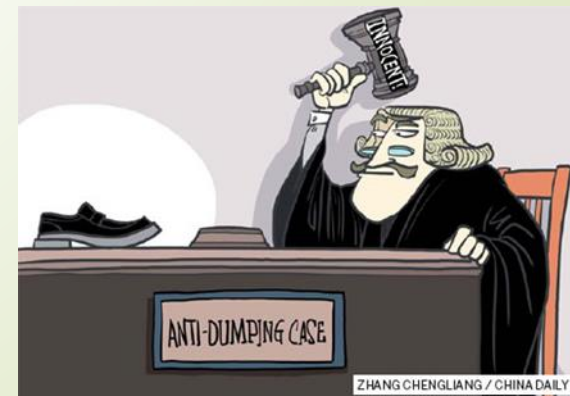
- Theo thống kê WTO đến tháng 12/2015, các thành viên đã điều tra 311 vụ (áp thuế 155 vụ)
- Top các nước dẫn đầu:

I. THỰC TRẠNG VÀ XU HƯỚNG ÁP DỤNG PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI TRÊN THẾ GIỚI

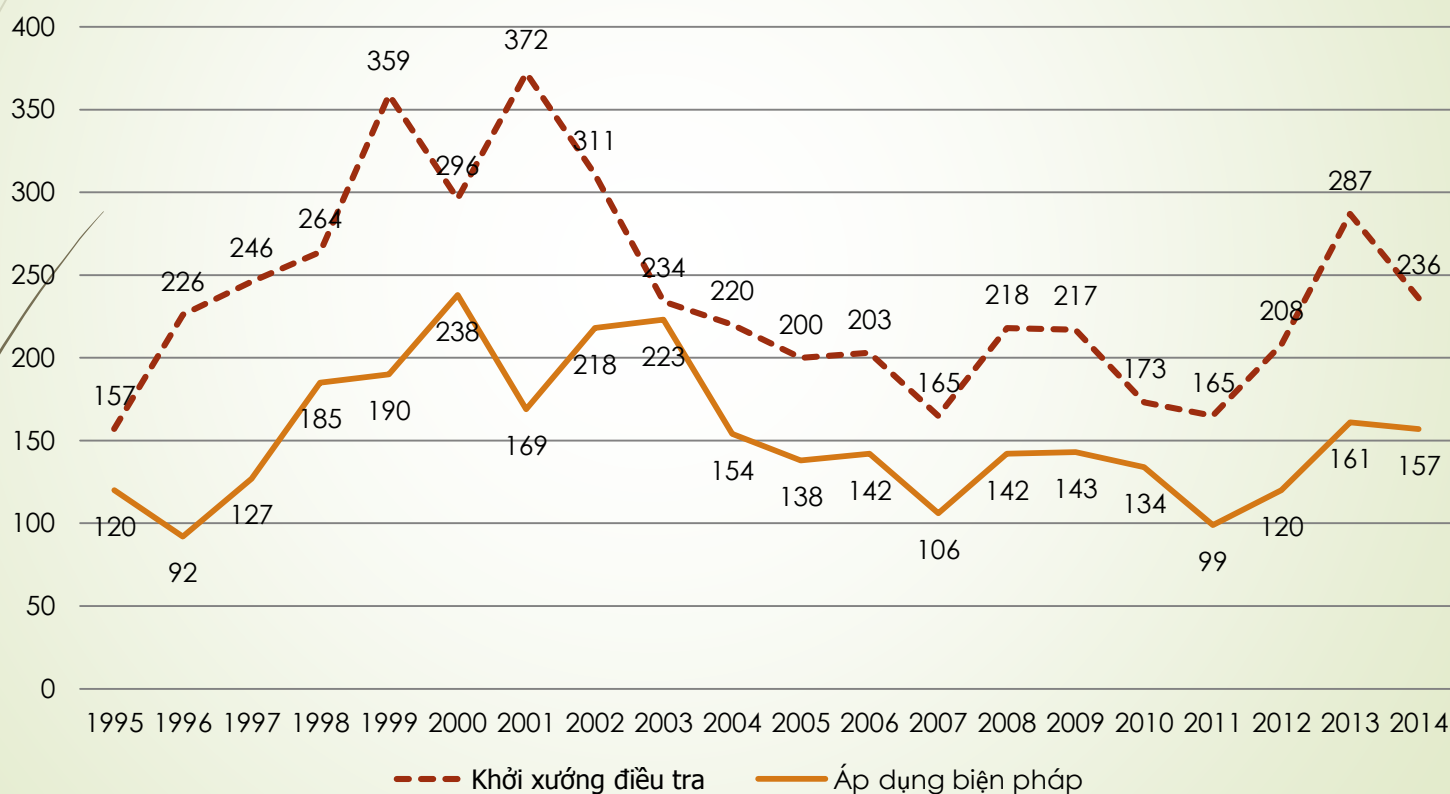
➡ Biện pháp Chống bán phá giá (CBPG)

- Thống kê của WTO giai đoạn 1995 - 2014, khởi xướng 4757 vụ, áp thuế 3058 vụ
- Là công cụ được sử dụng nhiều nhất (**4757** vụ/**5133** vụ PVTM)
- **Các nền kinh tế kiện nhiều nhất:** Hoa Kỳ, EU, Ấn Độ, Argentina, Úc, Brazil (chiếm 60% tổng các vụ kiện)
- **Các nền kinh tế bị kiện nhiều nhất:** Trung Quốc, Hàn Quốc, Hoa Kỳ, Đài Loan (chiếm 40% tổng các vụ kiện)
- Trung Quốc là **mục tiêu chính** (hơn 20% các vụ kiện)
- Số lượng các vụ kiện lẫn tránh thuế CBPG gia tăng

I. THỰC TRẠNG VÀ XU HƯỚNG ÁP DỤNG PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI TRÊN THẾ GIỚI

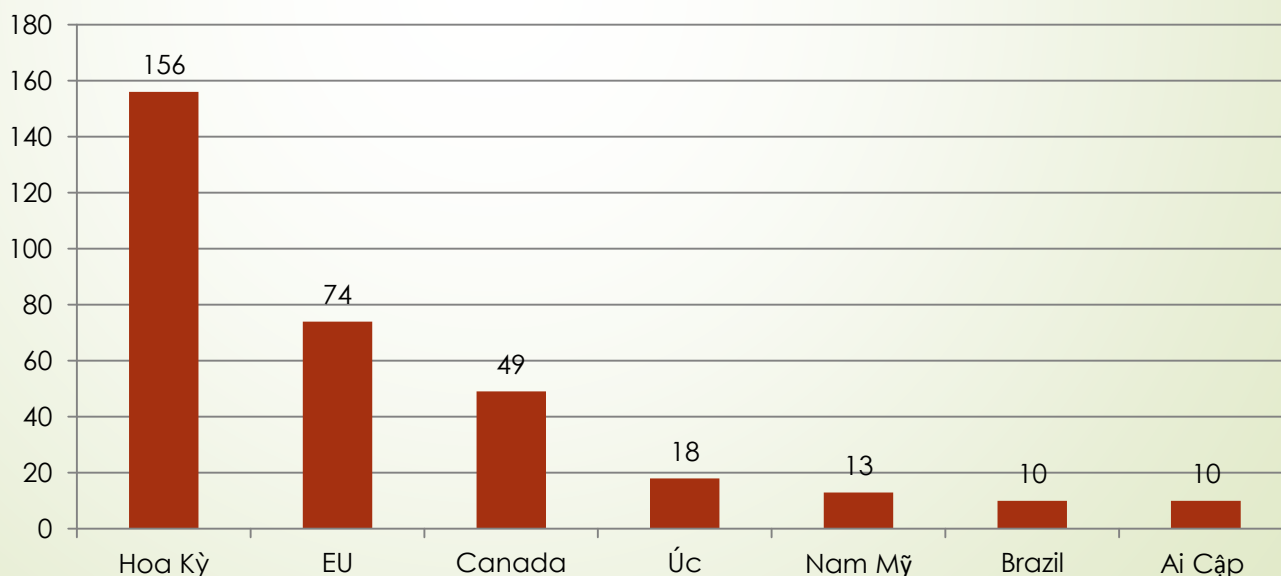
Thống kê vụ việc điều tra, áp dụng thuế CBPG
Giai đoạn 1995-2014

I. THỰC TRẠNG VÀ XU HƯỚNG ÁP DỤNG PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI TRÊN THẾ GIỚI

➡ Biện pháp chống trợ cấp

- ➡ Theo thống kê của WTO giai đoạn 1995 - 2014, các thành viên đã điều tra 380 vụ (áp thuế 202 vụ)
- ➡ Top các nước dẫn đầu kiện trợ cấp

II. PHÁP LUẬT PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI CỦA VIỆT NAM

NỘI DUNG

- ➡ Bối cảnh ra đời
- ➡ Kết quả rà soát và đánh giá Pháp luật Phòng vệ thương mại Việt Nam
- ➡ Kết quả thực thi

II. PHÁP LUẬT PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI CỦA VIỆT NAM

1. BỐI CẢNH RA ĐỜI

- Trước năm 2002: thuế bổ sung trong Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Thuế xuất khẩu, thuế nhập khẩu số 04/1998/QH10 ngày 20 tháng 5 năm 1998
- Mục tiêu: gấp rút hoàn thiện hệ thống pháp luật để tương thích với các Hiệp định của WTO.
- ⇒ Các quy định về PVTM của Việt Nam được xây dựng dựa trên cơ sở nội luật hóa các Hiệp định này
- ⇒ Mới đây nhất, nội dung về PVTM cũng đã được quy định trong Dự thảo Luật Thuế xuất khẩu, thuế nhập khẩu 2016

NGUỒN VĂN BẢN PHÁP LUẬT WTO

Hiệp định về chống bán phá
giá (ADA)

Hiệp định về trợ cấp và biện
pháp đối kháng (SCM)

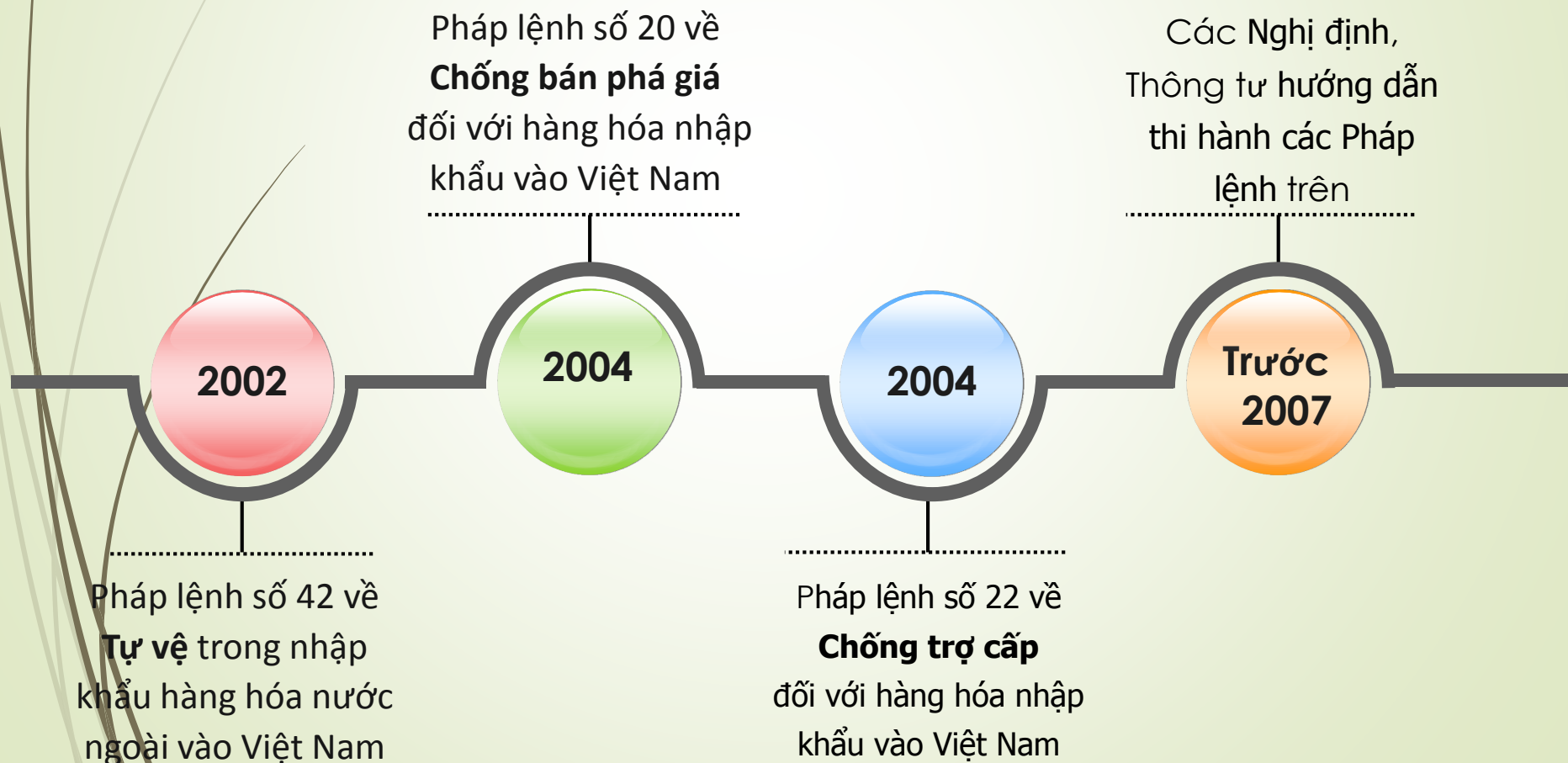
Hiệp định về các biện pháp
tự vệ (SG)

*Văn bản
pháp luật
nội địa của
từng nước*

II. PHÁP LUẬT PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI CỦA VIỆT NAM

Hệ thống VBPL về PVTM của Việt Nam

BIỆN PHÁP TỰ VỆ

- Hệ thống VBPL về Tự vệ
 - Pháp lệnh số 42/2002/PL-UBTVQH11 ngày 25/5/2002 về tự vệ trong nhập khẩu hàng hóa nước ngoài vào Việt Nam
 - Nghị định số 150/2003/NĐ-CP ngày 8/12/2003 quy định chi tiết thi hành Pháp lệnh tự vệ trong nhập khẩu hàng hóa nước ngoài vào Việt Nam.
- Về cơ bản, PL Tự vệ bám sát với quy định WTO, không có quy định vi phạm WTO
- Tạo cơ sở pháp lý tương đối đầy đủ để cơ quan thực thi tiến hành điều tra

BIỆN PHÁP TỰ VỆ

➔ MỘT SỐ VẤN ĐỀ

1) Căn cứ khởi xướng điều tra

- Đại diện nguyên đơn: quy định tỷ lệ 25% => WTO không có
- Yêu cầu quá chi tiết về hồ sơ so với WTO
- Kéo dài thời gian xem xét tự cách bên yêu cầu, gây khó khăn khi muốn nộp hồ sơ (như phải tập hợp đủ DN để đáp ứng tiêu chí 25%).
- Chưa có quy định cụ thể về trình tự thủ tục, các căn cứ về tự khởi xướng

2) Quy trình và thời gian điều tra: VN quy định tổng thời gian điều tra là 8 tháng. WTO không quy định

3) Nội dung điều tra

- Ngành sản xuất trong nước: quy định tỷ lệ ít nhất 50% => WTO chỉ “*chiếm phần lớn*” (*major proportion*)
- *Thiệt hại nghiêm trọng*: VN phân tích giá của hàng hóa bị điều tra so với giá của hàng hóa tương tự (WTO quy định phân tích về ép giá và kìm giá.),...

BIỆN PHÁP TỰ VỆ

4) Các biện pháp tự vệ:

- Tăng mức thuế nhập khẩu: không có hướng dẫn;
- Hạn ngạch nhập khẩu;
- Thuế tuyệt đối;
- Cấp phép nhập khẩu : chưa quy định rõ ràng;
- Phụ thu : không tìm được khái niệm;
- Các biện pháp khác.

5) Các vấn đề khác

- Phạm vi miễn trừ
- Vai trò của Hội đồng xử lý vụ việc
- Vấn đề trả đũa, bồi thường

BIỆN PHÁP CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ

- Hệ thống VBPL về CBPG
 - Pháp lệnh số 20/2004/PL-UBTVQH11 ngày 29 tháng 4 năm 2004 về việc CBPG hàng hóa nhập khẩu vào Việt Nam
 - Nghị định số 90/2005/NĐ-CP ngày 11 tháng 7 năm 2005 quy định chi tiết thi hành một số điều của pháp lệnh CBPG hàng hóa nhập khẩu vào Việt Nam
- Về cơ bản, PL CBPG bám sát với quy định của Hiệp định CBPG WTO
- Tạo cơ sở pháp lý tương đối đầy đủ để tiến hành điều tra

BIỆN PHÁP CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ

➤ MỘT SỐ VẤN ĐỀ

- 1) *Căn cứ xác định hành vi BPG, thiệt hại và quan hệ nhân quả*
 - Về hành vi BPG: thiếu quy định về lượng không đáng kể (5%), chưa quy định về điều kiện thương mại thông thường, phương pháp tính biên độ BPG,...
 - Về ngành sản xuất trong nước: thiếu quy định về thị trường khu vực, mặc nhiên loại bỏ các DN sản xuất trong nước có mối quan hệ liên kết trực tiếp với DN XK, NK hàng hóa bị điều tra,...
 - Về xác định thiệt hại: chưa có vị trí tương xứng so với các quy định về hành vi BPG, thiếu quy định về giai đoạn điều tra thiệt hại, nguyên tắc cộng gộp, quy định về xác định đe dọa gây thiệt hại đáng kể,...

BIỆN PHÁP CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ

2) Thủ tục điều tra và xử lý vụ việc CBPG

- Thiếu các quy định cơ chế thực hiện quyền tiếp cận thông tin của các bên, quy định chấm dứt điều tra trong trường hợp Bộ trưởng Bộ Công Thương tự khởi xướng, quy định về rà soát mới, lẫn tránh thuế,...
- Xem xét quy định thời hạn: ra quyết định sơ bộ (khoảng trống áp thuế, Ban hành Bản câu hỏi điều tra, thời hạn Bộ trưởng Bộ Công Thương ra Quyết định cuối cùng),...
- Chưa có cơ chế giải quyết mâu thuẫn giữa kết luận cuối cùng của CQĐT và Hội đồng xử lý

BIỆN PHÁP CHỐNG TRỢ CẤP

- Hệ thống VBPL về chống trợ cấp
 - Pháp lệnh số 22/2004/PL-UBTVQH11 về việc CTC hàng hóa nhập khẩu vào Việt Nam
 - Nghị định số 89/2005/NĐ-CP quy định chi tiết thi hành một số điều của pháp lệnh CTC hàng hóa nhập khẩu vào Việt Nam
- Về cơ bản, nội dung Pháp luật trợ cấp VN bám sát với quy định của Hiệp định SCM WTO
- Tạo cơ sở pháp lý tương đối đầy đủ để cơ quan thực thi tiến hành điều tra

BIỆN PHÁP CHỐNG TRỢ CẤP

➤ MỘT SỐ VẤN ĐỀ

- 1) Gặp phải các vấn đề tương tự như trong quy định CBPG như: Ngành sản xuất trong nước, Tư cách nguyên đơn, Các quy định về thời hạn điều tra, rà soát, khiếu nại, Các quy định về vấn đề áp dụng thuế: thời điểm áp dụng thuế tạm thời, chính thức,...
- 2) Một số vấn đề khác: PLVN quy định hẹp hơn như xác định trợ cấp, tính riêng biệt hoặc chưa có hướng dẫn cụ thể,...

II. PHÁP LUẬT PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI CỦA VIỆT NAM

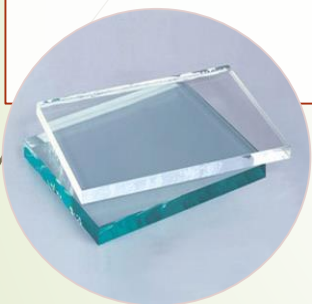
3. KẾT QUẢ THỰC THI

- 04 vụ việc điều tra tự vệ, trong đó áp thuế tự vệ đối với 3 mặt hàng (dầu thực vật, bột ngọt và phôi thép và thép dài)
- 02 vụ việc điều tra Chống bán phá giá, trong đó áp thuế 1 mặt hàng (thép không gỉ cán nguội) và đang trong giai đoạn điều tra sơ bộ đối với thép tôn mạ
- Chưa điều tra vụ việc chống trợ cấp

04 VỤ VIỆC ĐIỀU TRA TỰ VỆ

- Điều tra tự vệ mặt hàng kính nổi

2009

- Điều tra tự vệ mặt hàng dầu thực vật

2013

- Điều tra tự vệ mặt hàng bột ngọt

2015

- Điều tra tự vệ mặt hàng phôi và thép dài

2015

02 VỤ VIỆC ĐIỀU TRA CBPG

Chống bán phá
giá thép không
gỉ cán nguội
(2013)

Chống bán phá
giá tôn mạ và
tôn lạnh
(2015)

BIỆN PHÁP CHỐNG TRỢ CẤP

II. PHÁP LUẬT PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI CỦA VIỆT NAM

3) Kết quả thực thi

➤ Kết quả tích cực:

- Bước đầu sử dụng các biện pháp PVTM có hiệu quả, thể hiện sự trưởng thành của cơ quan điều tra
- Từ bị động là Bị đơn đã chủ động trở thành Nguyên đơn trong vụ việc

➤ Mặt hạn chế

- Số lượng vụ việc vẫn còn hạn chế so với nhu cầu bảo vệ ngành sản xuất trong nước
- Mức độ hiểu biết và nhận thức của doanh nghiệp sản xuất trong nước chưa cao
- Vai trò mờ nhạt của các bên liên quan khác (hiệp hội, các nhà nhập khẩu, luật sư về thương mại quốc tế,...)

IV. MỘT SỐ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT PVTM

1) NGUYÊN TẮC VÀ ĐỊNH HƯỚNG

- *Việc sửa đổi, hoàn thiện pháp luật PVTM cần được đặt trong mối quan hệ tương thích với các Hiệp định của WTO:*
 - *Pháp luật cần được sửa đổi để đảm bảo tuân thủ triệt để các nguyên tắc và các quy định trong WTO*
 - *Khai thác triệt để quyền của các nước thành viên mà WTO cho phép (ví dụ: quyền dành cho các nước đang và kém phát triển)*
 - *Việc xây dựng và áp dụng pháp luật PVTM luôn được đặt trong quá trình vận động và phát triển của khung pháp lý của WTO (đàm phán Rules)*
- *Việc hoàn thiện pháp luật PVTM cần được đặt trong một giải pháp tổng thể để hoàn thiện các chế định pháp luật khác có liên quan như pháp luật về thuế xuất nhập khẩu, hải quan, ...*

IV. MỘT SỐ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT PVTM

2) MỘT SỐ ĐỀ XUẤT SỬA ĐỔI, HOÀN THIỆN

- Sửa đổi, bãi bỏ những quy định không phù hợp hoặc mâu thuẫn với các Hiệp định của WTO
- Bổ sung những quy định còn thiếu, hoặc chưa hoàn chỉnh so với các quy định WTO
- Xem xét, bổ sung một số quy định mà WTO cho phép (quy định mở) để tăng cường tính thực thi hiệu quả và phù hợp với thực tiễn điều tra của Việt Nam
- Bổ sung quy định về lẫn tránh thuế để tăng tính hiệu quả của việc áp dụng các biện pháp PVTM

CHÂN THÀNH CẢM ƠN

Cục Quản lý cạnh tranh – Bộ Công Thương
25 Ngô Quyền, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Email: giangpc@moit.gov.vn

Website: www.vca.gov.vn/ www.qlct.gov.vn